

Irakurketa publikoaren politika Frantzian

b

JEAN - FRANÇOIS SIBERS

b

Gaur egungo irakurketa publikoaren antolaketaren oinarriak 1983koak dira. Orduan, deszentralizazio legeen bidez, Estatuak departamenduen eskuetan utzi zituen Mailegurako liburutegi zentralak (BCP¹), eta udaletxeei eman herri liburutegien kudeaketaren ardura.

Oroz gainera, Kontseilu Orokorrei, Mailegurako liburutegi zentralen kasuan, eta udaletxeei, Herri liburutegienean, konpententzien uztea, sorkuntzarako eta modernizatzeko laguntza fondo berezi baten sortzearekin doa.

Fondo horrek, 1986tik oso egonkorra, Herri liburutegiei baimentzen die dirulaguntza garrantzitsu baten lortzea, batez bestean % 30ekoa egoitza, altzari eta informatikari doakienean, arau batzuk beteko diren baldintzapean: biztanle bakoitzarentzat m² guttiengo bat, langilego profesionala, eroste eta berritzaerako dirutza handia.

Mailegurako departamenduko liburutegiek (BDP²) beren gain hartu behar dute liburuen zabalketa herri ttipietan (Bibliobus sistema erabiliz). Lurralde eta herritar baztertutak liburura eta irakurketara heltzea dute helburu, besteei zuzendu zerbitzu berdina segurtatuz.

Estatuaren sostengua modernizazio prozesuan agertzen da, eta departamenduek hornidura ttipienei ematen dizkieten dirulaguntzen itzultze handi bat baimentzen du.

¹ Jean-François Sibers Akitania eskualdeko Kultur Ekintzen Zuzendaritzako (DRAC) liburu eta irakurketarako kontseilaria da.

Neurri horiek irakurketa publikoaren mundua osoki aldatu dute Frantzia. 1986 eta 1997 artean, Herri liburutegiaren kopurua 1.000tik 2.500 baino gehiagora iragan da. 50.000 biztanle baino gehiagoko hiriak % 100ean hornituak dira,

- 10 eta 50.000 artekoak, % 92an,
- 5 eta 10.000 artekoak, % 68an,
- 2 eta 5.000 artekoak, % 38an.

Azpimarratzekoa da kopuruari doakion bilakaera hori kalitatezko bilakaera batekin doala:

1. Liburutegiak mediatekak bihurtzen dira, kontsultarako eta mailegurako liburuak eta inprimatuak ez ezik, entzunezkoak eta ikus-entzunezkoak ere eskainiz. Azken urte hauetan, eskaintza CD-ROMei eta logizielei ireki zaie;

2. Erosketendako diru xahutzeak urtero emendatzen dira, Frantzia mailan jende bakoitzarentzat 14 libera/urtero (2,15 euro) kokatzen direlarik, 15,5 libera Akitanian (2,36 euro).

3. Biztanlegoaren % 20an finkatzen den liburutegiaren erabilera, % 40 eta 50era igotzen da azkenik sortu diren gunetan, teknologia berriez hornituak daudenean eta ohiko dokumentu ikerketa, orientazio profesionala edo formakuntza eskaintzen dutenetan.

Laguntza neurri batzuk bilakaera horiekin batera doaz:

- 1998an, adibidez, 140 gune lagunduak izan dira Interneti lotu multimedia hornidura batentzat;

- Numerikora iragaiteak, ale bakaneko edo hauskor diren liburu batzuen kontserbazioa eta publikoarekiko aurkezpena baimentzen duena, laguntzak izaten ditu urteroko Estatu fondoen numerizazio programa batzuetatik, Estatuak osoki bere gain hartuak.

- Centre National du Livre erakunde publikoak, liburugune ttipiak azkarki laguntzen ditu oinarritzeko fondoaren eraikitzeko, eta fondo berezien garatzeko garaian jarraitzen.

4. Kudeatzaileak profesionalizatzen dira. 1997an, liburutegietako lanpostuen % 63 betetzen zuten Estatu diplomadun langileek. Hots, liburutegi baten kalitatea lantaldearen kalitatean oinarritzen da lehenik.

Mutazio bat alhan jarria, Akitaniaren adibidea

Akitaniak 130 liburutegi ireki zenbatzen ditu gaur egun, Estatuaren arauari erantzuten dietenak, 55.000 m², 750 lanpostu eta 5,5 milioi mailegu urtero ordezkatzeko dutenak.

Oroz gainera, urtero 8/10 egoitza berri irekitzen dira, hori 2.000 biztanle peko herriak hunkituz ere.

Bilakera hori lotu behar dugu mediatekek betetzen dituzten funtzio berriekin: hemen tokian tokiko ondarea kudeatzeko dute, hor herritarrentzako informazio beharrak, lanbide, hezkuntza, NTIC³, turismo eta abarri buruzkoak.

Kultur tresna bat dira, baina baita gizarte, hezkuntza eta ekonomi tresna ere.

Horren azaltzeko badugu ere herriaren mugak gainditzen dituen kontzeptioa: usu, mediateka horiek herrien arteko egitura bat izateko helburua daukate.

Irakurketa publikoaren mapa biziki aldatzen da beraz: duela hogeita urte liburutegiak baldin baziren hiri nagusietan eta bibliobus bidezko zerbitzua herri ttipientzat, gaur egun kalitatezko hornidura egonkor gehiago bada herri ttipietan ere, eragina biztanle arto oso batean daukana.

Ondorioz, Mailegurako departamenduko liburutegien zeregina aldatuz doa: bibliobusak ibilaraztea baino, orain, sarean funtzionatzeko tresnak antolatzen dituzte herri liburutegi eta Mailegurako departamenduko liburutegiaren artean: katalogo komunak, erosketak eta animazioak elkarren artean antolatuak, multimedia sareak...

Pirinio Atlantikoak departamenduaren eta bereziki bere euskal partearen adibidea esanguratsua da.

Itsasbaterreko hiriek kalitate handiko hornidurak daukate: Baiona, Angelu, Hendaia; Biarritzekoa eraikitzen ari da eta Donibane-Lohizuneko hedatzen ari da.

Barnealdeko Euskal Herriarentzat, 3 eta 6.000 biztanle arteko «hiri guneen» inguruan biltzen diren 8 eta 15.000 biztanle arteko arrotan egituratua, Estatuak 1997an garapen eskema bat izenpetu du, irakurketa publiko sail bat daukana.

Bi urtez bost mediateka jarri dira (Hazparne, Kanbo, Ezpeleta, Irisarri, Donapaleu), baita hedapen bat ere (Maule), denak herrien arteko egituraren xedearekin, eta denak NTICekin hornituak.

Hazparnekoa,aldi berean herrikoa eta Mailegurako departamenduko liburutegiaren adarra da. Sareburuaren papera beteko du. Denak zerbitzugune publikotan aurkitzen dira, jendeei kultur, gizarte eta administrazio zerbitzuak eskainiz.

Azkenik, Kontseilu Orokorrak multimedia sarea proposatuko du mediateka horien eta Irisarriko zentroaren artean, azken hau ondarearen aurkikuntzan berezitua delarik.

Obrak abiatu dira, langileak 2000. urtean kontratatutako dira.

Horrelako sare eta funtzioen mutazio batekin pentsa daiteke lanpostuen eta formakuntzaren aldaketa beharrezkoa dela. Horretarako plan bat bideratzen ari da, herrien, Estatuaren eta Akitaniako eskualdeko Kontseiluaren artean, 2000-2006 aldirako, lantaldeen eta horniduren bilakaeraren bateratzeko.;

-
1. BCP: Bibliothèque centrale de prêt (Mailegurako liburutegi zentrala).
 2. BDP: Bibliothèque départementale de prêt (Mailegurako departamenduko liburutegia).
 3. NTIC: Nouvelles technologies de l'information et de la communication (Informazio eta komunikaziorako teknologia berriak).